

ВІЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФФИЦІАЛЬНАЯ

№

ГАЗЕТА

79.

KURYER WILENSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. ПЯТНИЦА, 10-го Октября. — 1847 — Wilno. PIĄTEK, 10-go Października.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 4-го Октября.

22-го Сентября, въ двѣнадцать часовъ утра, Государь Императоръ, при произведенномъ смотрѣ войскамъ, сосредоточеннымъ при городѣ Винницѣ, изволилъ найти 4-ю Легкую Кавалерійскую Дивизию съ артиллерією, сводные полки кавалеріи и пѣхоты, составленные изъ безсрочно-отпускныхъ нижнихъ чиновъ, и 4-й Стрѣлковый Баталіонъ, въ примѣрномъ состояніи.

23-го числа, въ одиннадцать часовъ утра, Его Императорское Величество изволилъ произвести ученье 4-й Легкой Кавалерійской Дивизіи, съ ея артиллерією, и отличнымъ состояніемъ сихъ войскъ изволилъ остаться совершенно довольнымъ. По окончаніи сего ученья, Государю Императору представлены были юнкера, удостоенные въ производствѣ въ офицеры.

24-го Сентября, въ десять часовъ утра, Его Императорское Величество, производя общее корпусное ученье войскамъ, собраннымъ при городѣ Винницѣ, изволилъ остаться ими довольнымъ. — въ особенности же 4-ю Легкою Кавалерійскою Дивизією съ ея артиллерією.

25-го Сентября, въ 11 часовъ утра, Государь Императоръ, изволилъ присутствовать, при стрѣльбѣ въ цѣль артиллеріи и командъ отъ пѣхоты войскъ, сосредоточенныхъ при городѣ Винницѣ, и остался доволеннымъ.

Послѣ обѣда, Его Императорское Величество, въ сопровожденіи Ихъ Императорскихъ Высочествъ Государя Наслѣдника Цесаревича и Великаго Князя Константина Николаевича, изволилъ отправиться по тракту къ Варшавѣ, куда и прибылъ, вмѣстѣ съ Ихъ Императорскими Высочествами, 28-го Сентября, въ 12½ часовъ по полудни, въ вождѣльномъ здравіи.

Высочайшимъ Приказомъ, по Военному Вѣдомству, 5-го Сентября, назначены: Комедантъ С. Петербургской Крѣпости, Генералъ отъ Инфантеріи Скобелевъ, Шефомъ Рязанскаго Пѣхотнаго Полка, и Военный Губернаторъ города Тулы и Тульскій Гражданскій Губернаторъ, состоящій по Арміи Генералъ-Майоръ Муравьевъ, Исправляющимъ должность Иркутскаго и Енисейскаго Генералъ-Губернатора и Командующимъ войсками, въ Восточной Сибири расположенными, съ оставленіемъ по Арміи.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 4-go Października.

Dnia 22-go Września, o godzinie 12-jej z rana, CESARZ Jego Mość, przy wykonanym przeglądzie wojsk zgromadzonych pod miastem Winnicą, raczył znaleźć 4-tą Lekką Dywizją Jazdy z artylleryą, zbiorowe półki jazdy i piechoty, składające się z żołnierzy zostających na nieograniczonym urlopie, i 4 ty Batalion Strzelców, we wzorowym stanie.

Dnia 23-go Września, o godzinie 11-jej z rana, Jego CESARSKA Mość raczył wykonać musztrę 4-jej Lekkiej Dywizji Jazdy z jej artylleryą, i raczył być zupełnie zadowolonym ze wzorowego stanu tych wojsk. Po ukończeniu tej musztry, Jego CESARSKIEJ Mości przedstawiani byli Junkrowie, uznani za godnych awansu na oficerów.

Dnia 24-go Września, o godzinie 10-jej z rana, Jego CESARSKA Mość, wykonawszy ogólną korpusną musztrę wojsk zgromadzonych od Winnicą, raczył być z nich zadowolony, szczególnie zaś z 4-jej Lekkiej Dywizji Jazdy z jej artylleryą.

Dnia 25-go Września, o godzinie 11-jej z rana, Jego CESARSKA Mość, raczył być obecny przy strzelaniu do celu artylleryi i komend z piechoty wojsk, zgromadzonych pod miastem Winnicą, i był zadowolony.

Po obiedzie, Jego CESARSKA Mość, w towarzystwie Ich CESARSKICH WYSOKOŚCI NASTĘPCY CESARZEWICZA i WIELKIEGO KSIĘCIA KONSTANTEGO NIKOLAJEWICZA, raczył udać się traktem do Warszawy, gdzie też przybył, wspólnie z Ich CESARSKIMI WYSOKOŚCIAMI, d. 28 Września, o godz. 12½ po południu, w pożądanym zdrowiu.

Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, w Wydziale Wojskowym, 5-go Września, mianowani zostali: Komendant twierdzy Petersburgskiej, Jenerał Piechoty Skobielew, Szefem Półku Riasańskiego Piechoty, a Wojenny Gubernator miasta Tuły i Cywilny Tułski, zostający w Armii Jenerał-Major Murawjew, pełniący obowiązki Jenerał-Gubernatora Irkuckiego i Jenissejskiego, oraz Dowodzącym wojskami, w Syberii wschodniej konsystującymi, z pozostaniem w Armii.

Тифлисъ, 23 Августа.

Намъ пишутъ изъ главнаго отряда, отъ 18 Августа, слѣдующее: „Разбивъ 7 Августа скопище горцевъ, собравшееся противъ лѣваго фланга нашей позиціи при Салтѣ, войскамъ Самурскаго отряда данъ былъ отдыхъ, а ночью, съ 8 на 9 Августа, Г. Главнокомандующій двинулся съ 5½ баталіонами пѣхоты, 6-ю горными единорогами и всею кавалеріею на высоты, прилегающія къ правому флангу лагеря, занятыя партіею, подъ начальствомъ Абакеръ Аджи и Муссы Белакаускаго, и откуда непріятель безпокоилъ нашихъ фуражировъ, тревожилъ инженерныя работы и постоянно подкрѣплялъ и смѣнялъ защитниковъ с. Салты.

Колонна поднялась ночью, скрытно, на высоты, съ разсвѣтомъ подошла на мѣсто, гдѣ идетъ дорога изъ Салты на Кунну и Ходжалъ-Махи; здѣсь были устроены горцами завалы, но не дожидаясь атаки, непріятель оныя бросилъ. Съ гребня горы былъ открытъ огонь по всемъ направленіямъ ракетами, и изъ горныхъ орудій по бѣгущимъ горцамъ, а между тѣмъ милиція, спустившись на уступъ, гдѣ прежде толпилось непріятельское скопище, и будучи поддержана двумя баталіонами, заставила горцевъ совершенно разсѣяться.

Въ это время рота Дагестанскаго пѣхотнаго полка, изъ войскъ, прикрывавшихъ траншеи, была послана Полковникомъ *Евдокимовымъ* на образуемый двумя глубокими оврагами мысъ, находящійся на правомъ флангѣ нашей позиціи, съ котораго непріятель безпокоилъ рабочихъ и думалъ препятствовать нашимъ траншейнымъ работамъ, устроивъ тамъ перекопы и завалы. Командиръ роты, Поручикъ *Кармазинъ*, исполнилъ это порученіе съ примѣрнымъ рѣшительностію и благоразуміемъ и непріятель былъ выбитъ изъ позиціи, которую онъ считалъ почти недоступною.

Горцы, послѣднимъ бѣгствомъ, скрылись отъ пораженія и толпы ихъ не остановились даже на р. Кара-Койсу, но перейдя Салтинскій мостъ, потянулись на противоположныя высоты.

Вліяніе какъ этого движенія, такъ особенно дѣла 7 Августа, были весьма для насъ благоприятны. Разогнавъ главныя сборища, занимавшія окрестныя высоты, войска доказали горцамъ, что въ открытомъ бою, не смотря на ущелья, гдѣ они гнѣздились, ихъ всегда ожидаетъ пораженіе при встрѣчѣ съ нами.

На дняхъ было получено здѣсь донесеніе Начальника Владикавказскаго Военнаго Округа Генераль-Майора *Нестерова* о новомъ блестящемъ дѣлѣ Полковника *Слѣпцова*.

30 Іюня, въ 3 часа по полудни, партія хищниковъ, подъ начальствомъ Наибовъ Малой Чечни: Магомета Анзорова, Сабдуллы и Дубы, внезапно переправясь черезъ р. Ассу, близъ разореннаго аула Чила-Чихи, бросилась на скотъ и табунъ жителей новой станицы на р. Ассѣ, столь быстро и неожиданно, что успѣла отрѣзать и захватить ихъ.

Большая часть войскъ и казаковъ находилась въ это время на другой сторонѣ для прикрытія станицы. По тревогѣ, полковникъ *Слѣпцовъ* собралъ на покосныхъ мѣстахъ казаковъ до 60 разныхъ командъ, присоединилъ къ нимъ ракетную команду, бросился на перерѣзъ партіи, гнавшей скотъ по открытому полю, въ лѣсъ, ниже Чилъ-Чихи и догналъ ее во время, когда еще стада и табунъ не вошли въ лѣсъ. Атаковать непріятеля и отбить отъ него всю захваченную имъ добычу сполна, было дѣломъ минуты. Между тѣмъ, сотня Горскаго Казачьего полка, находившаяся на фуражировкѣ, присоединилась къ Полковнику *Слѣпцову*, подъ начальствомъ Войскаго Старшины *Шилинга*, а вслѣдъ за симъ прибылъ Адъютантъ Г. Главнокомандующаго Подполковникъ Графъ *Галатери*, съ 30-ю казаками разныхъ командъ, которыхъ онъ собралъ въ станицѣ на Ассѣ. Въ продолженіи всего этого времени Чеченцы, пользуясь превосходствомъ въ числѣ, не переставали упорно нападать и только съ постепеннымъ усиленіемъ нашихъ командъ начали поддаваться къ лѣсу. — Наконецъ, когда показа ась пылъ къ сторонѣ станицы Михайловской, возвышавшая приближеніе казаковъ станицы, водворенныхъ на р. Суа-жѣ, непріятель бросился въ лѣсъ, на присоединеніе къ ожидавшей тамъ пѣхотѣ. Полковникъ *Слѣпцовъ* настигъ партію на самой переправѣ черезъ Ассу. Доброконные съ значками успѣли переправиться, а хвостъ партіи былъ отбитъ отъ настоящей переправы; — казаки принудили Чеченцевъ броситься съ обрыва въ рѣку, рубили и топили ихъ. 17 непріятельскихъ тѣлъ

Тифлисъ, 23 сѣрпня.

Донесъ намъ изъ главнаго oddziału, pod d. 13 Sierpnia, co następuje: „Rozproszywszy d. 7 Sierpnia zgraję Górali, zebraną przeciwko lęwego skrzydła naszej pozycji pod Saltą, wojska oddziału Samurskiego miały wypoczynek, a w nocy, z d. 8 na 9 Sierpnia, P. Głównodowodzący ruszył z 5½ batalionami piechoty, 6-ciu górnemi granatnikami i całą jazdą, na góry, przytykające do prawego skrzydła obozu, zajęte przez partyę, pod naczelnictwem Abaker Adży i Muszy Bielakańskiego, skąd właśnie nieprzyjacieli niepokoił naszych furazerów, przeszkadzał inżynierskim robotom i ciągle wzmacniał i zmieniał obrońców wsi Saltę.

Kolumna wyszła w nocy, skrycie, na góry, i o świcie przyszła na miejsce, kędy przechodzi droga z Saltę przez Kunę i Chodżał Machi; tam byli założyli Górale zasieki, lecz nie czekając ataku, opuścił je nieprzyjacieli. Ze szczytu góry dano ognia, we wszystkich kierunkach, rakietami i z dział górnych, do uciekających Górali, a tymczasem milicja, spuściwszy się na pochyłość, gdzie pierwsi skupiała się zgraja nieprzyjacielska, i będąc wspartą przez dwa bataliony, zmusiła Górali do zupełnej rozsyпки.

W tymże czasie kompania półku Dağestańskiego piechoty, z wojsk ostanijających przekopy, wysłana była przez Półkownika *Jewdokimowa* na objęty dwoma głębokimi parowami przylądek, leżący na prawem skrzydle naszej pozycji, z którego nieprzyjacieli niepokoił robotników i zamierzał przeszkodzić naszym okopowym robotom, urządziwszy tam przekopy i zasieki. Dowódca kompanii, Porucznik *Karmazin*, wykonał to poruczenie z przykładem poświęceniem się i roztropością, i nieprzyjacieli został wyparowany z pozycji, którą prawie za niedostępną uważał.

Górale, śpieszną ucieczką uniknęli porażki, i tłumy ich nie zatrzymały się nawet nad rzeką Kara-Kojsu, lecz przeszedłszy przez most Saltiński, pociągnęli na wzgórze przeciwnie.

Wpływ, tak tego poruszenia, jako też szczególnież utarczki w d. 7-m Sierpnia, był nam nader przyjazny. Rozpędziwszy główne bandy, które zajmowały wzgórze okoliczne, wojska dowiodły Góralom, że w otwartym boju, pomimo wąwozów i skał, gdzie się oni gnieźdzą, zawsze ich czeka porażka przy spotkaniu się z nami.

W tych dniach otrzymano tu doniesienie od Naczelnika Okręgu Wojennego Władikaukazkiego, General-Majora *Nesterowa*, o nowej świetnej rozprawie Półkownika *Słepcowa*.

Dnia 30-go Czerwca, o godzinie 3 ej z południa, partya rabusiów, w liczbie około 600 ludzi, pod naczelnictwem naibów Malej Czechni: Mahomet Anzoroowa, Sahdułły i Duby, przeprawiwszy się nagle przez rzekę Asse, blisko spustoszonego аулу Чила-Чихи, rzuciła się na bydło i стадо koni, należące do mieszkańców nowej stanciei nad rzeką Assą, tak szybko i niespodzianie, że zdolała je odebrać i uprowadzić.

Większa część wojsk i kozaków znajdowała się w tym czasie na drugiej stronie, dla zastraszania sianozęci. Na alarm, Półkownik *Słepcow* zebrał tamże do 60 kozaków z różnych komend, przyłączył do nich komendę rakietników, puścił się dla przecięcia drogi partyi, podając bydło polem otwartem do lasu, poniżej Чилъ-Чихи, i dognał ją w chwili, kiedy jeszcze trzody i stadnie weszły do lasu. Atakować nieprzyjaciela i odebrać od niego wszystką, schwytaną przezeń zdobycz, było dziełem jednej chwili. Tymczasem, secina półku Kozackiego góralskiego, znajdując się na furazowaniu, przyłączyła się do Półkownika *Słepcowa*, pod naczelnictwem starsziny wojskowego *Szyłуга*, a wnet potem przybył Adjutant P. Głównodowodzącego, Podpółkownik *Галатери*, z 30 kozakami różnych komend, których zebrał w stanciei nad Assą. Przez cały ten czas Czecheny, korzystając z przewagi w liczbie, nie przedstawiali uporczywiej napadów i ledwo za stopniawem zwiększeniem komend naszych zaczęli pomykać się ku lasowi. — Nakoniec, kiedy się ukazała kuzawa od stanciei Michajłowskiej, zwiastująca zbliżenie się kozaków stanciei, zaprowadzonych nad rzeką Sunją, nieprzyjacieli pierzechnął do lasu, dla połączenia się z oczekującym tam piechotą. Półkownik *Słepcow* dopędził partyę na samej przeprawie przez Assę. Jeźdźcy z chorągiewkami zdolali się przeprawić, ale tylna część partyi została odejętą od przeprawy; — kozacy zmusili Czechenów rzucić się z urwiska do rzeki, rabali ich i topili; siedmnaście ciał nieprzyjacielskich przywieziono do stanciei; oprócz zabranej w wielkiej liczbie broni, siedmdziesiąt koni z sied-

привезены въ станицу; кромѣ отбитаго въ большомъ числѣ оружія, 70 лошадей съ сѣдлами остались въ нашихъ рукахъ, и по свидѣніямъ, доставленнымъ лазутчиками, потеря и пріятеля, одними убитыми, простирается до 30 человекъ.

Съ нашей стороны убито казаковъ 9 и раненъ 7. Въ строю находилось только 390 казаковъ разныхъ полковъ.

По донесеніямъ съ другихъ пунктовъ Кавказской Линіи, все спокойно и никакихъ особенныхъ происшествій въ послѣднее время не было.

Продолженіе извѣстій о ходѣ холеры.

Въ послѣдней статьѣ (См. N. 78 Вил. Вѣст.), мы показали ходъ эпидемической холеры въ Губерніяхъ Воронежской и Харьковской, до послѣднихъ чиселъ Августа.

1) Съ того времени болѣзнь по Воронежской Губерніи еще болѣе распространилась; къ 8-му Сентября она была во всѣхъ уѣздахъ этой губерніи. Число пораженныхъ ею съ начала эпидеміи по 3-е Сентября простиралось до 1,844 человекъ, изъ которыхъ 559 умерло. Въ самомъ г. Воронежѣ, слишкомъ 44,000 жит., съ начала эпидеміи по 8-е Сентября, умерло 1,290 изъ 3,664 заболѣвшихъ.

2) Въ Харьковской Губерніи, въ началѣ Сентября, все пространство было объято эпидеміею. Число заболѣвшихъ съ начала эпидеміи въ уѣздахъ, доходило до 3,390, изъ которыхъ умерло 991. Въ городѣ Харьковѣ, жителей до 24,000, съ 27-го Августа по 2-е Сентября, заболѣло 345 и умерло 103; а всего съ появленія болѣзни по 2-е Сентября умерло 204 изъ 705 заболѣвшихъ.

3) Изъ Харьковской Губерніи, по направленію къ сѣверу, болѣзнь проникла въ началѣ Августа въ Курскую, и показала 5-го числа въ городѣ Грайворонѣ и его уѣздѣ, гдѣ по 26-е Августа заболѣло холерою 435 чел., изъ которыхъ жертвою ея сдѣлались 180. Слѣдуя далѣе къ сѣверу, эпидемія миновала Бѣлгородъ и появилась въ городѣ Курскѣ. Всего съ начала эпидеміи, то есть 11-го Августа, по 3-е Сентября заболѣло въ Курскѣ (жителей 2,000) 771 чел., изъ коихъ 605 умерло. По уѣздамъ Курской Губерніи, съ появленія ея по сіе время заболѣло 584 и умерло 173 человекъ.

Въ другихъ мѣстахъ Имперіи, эпидемія представляется въ слѣдующемъ видѣ:

4) Въ Астрахани 1-го и 2-го числа сего мѣсяца умираю, въ городѣ, холерою по одному человеку.

4) Въ Саратовѣ (жителей около 42,000), а съ 22-го Августа по 1-е Сентября, изъ 530 заболѣвшихъ, умерло 453 чел.

6) Въ Ставрополѣ съ уѣздомъ болѣзнь, повидимому, близка къ концу.

7) У береговъ Азовскаго моря, болѣзнь еще держится, постепенно слабѣя; въ Керчи она продолжается въ одинаковой слабой степени.

8) Въ нѣкоторыхъ мѣстахъ земли Войска Донскаго эпидемія снова усилилась, а въ самомъ Новочеркасскѣ близка къ окончанію.

9) Въ Пензенской, Орловской и Полтавской Губерніяхъ болѣзнь начинаетъ развиваться. Въ послѣднихъ числахъ Августа она появилась въ губернскихъ городахъ, а именно: 23-го въ Пензѣ, 27-го въ Полтавѣ и 31-го въ Орлѣ.

10) Въ Тулѣ, по 10-е Сентября, новыхъ холерныхъ случаевъ не было.

Кромѣ того изъ послѣднихъ извѣстій видно, что болѣзнь появилась:

11) Въ началѣ Августа въ двухъ Округахъ земли Черноморскаго Казачьяго Войска, и 16-го Августа въ самомъ городѣ Екатеринодарѣ.

12) Около 15-го Августа въ трехъ уѣздахъ Екатеринославской Губерніи, а съ 1-го Сентября въ двухъ уѣздныхъ городахъ Тамбовской Губерніи.

лами достало się w nasze ręce, i podług doniesień, dostarczonych przez szpiegów, strata nieprzajaciela, w samych poległych, wynosi do 50 ludzi.

Z naszej strony poległo kozaków 9 i raniono 7. W szeregach znajdowało się tylko 390 kozaków z różnych полковъ.

Podług doniesień z innych punktów Linii Kaukaskiej, wszystko jest w spokojności i żadnych szczególnych wypadków w ostatnich czasach nie było.

Dalszy ciąg wiadomości o postępie cholery.

W ostatnim artykule (Ob. N. 78 Kur. Wileń.), donieśliśmy o postępie epidemicznej cholery w różnych guberniach, do ostatnich dni Sierpnia.

1) Od tego czasu, choroba w gubernii Woroneżskiej jeszcze się bardziej rozszerzyła; do 8-go Września objęto nią były wszystkie powiaty tej gubernii. Liczba dotkniętych nią od początku epidemii do 3-go Września, dochodziła do 1,844, z których 559 umarło. W samem mieście Woroneżu (przeszło 44,000 mieszkańców), od początku epidemii do 8-go Września, z 3,661 dotkniętych cholera, umarło 1,290.

2) W gubernii Charkowskiej, na początku Września, cała jej przestrzeń objęta była cholera; liczba dotkniętych tą chorobą w powiatach, dochodziła do 3,390, z których 991 umarło. W samem mieście Charkowie (mieszkańców do 24,000), od 27 Sierpnia do 2 Września, zachorowało 345, z których umarło 103. W ogóle zaś od zjawienia się choroby do 2-go Września, z 705 nią dotkniętych, umarło 204.

3) Z gubernii Charkowskiej, posuwając się w kierunku północnym cholera, w pierwszych dniach Sierpnia, dostała się do gubernii Kurskiej, i dnia 5-go zjawiła się w mieście Grajworonie i jego powiecie, gdzie do 26-go Sierpnia zachorowało 465, z których umarło 180. Idąc dalej ku północy, epidemia ominęła Białogrod i okazała się w mieście Kursku. Od początku epidemii, to jest od 11-go Sierpnia do 3-go Września, w ogóle w samym Kursku (mieszkańców 24,000), zachorowało 771, z których 605 umarło. W powiatach tej gubernii, od zjawienia się cholery do dnia 3-go, zachorowało 584, umarło zaś 173 osób.

W innych prowincjach Państwa, grasowanie epidemii przedstawia się w sposób następujący:

4) W Astrachaniu dnia 1-go i 2-go Września umierało na cholera tylko już po 1 osobie.

5) W Saratowie (mieszkańców około 42,000), od 22 Sierpnia cholera zaczęła słabnąć. Od tego dnia do 1-go Września włącznie, z 530 nią dotkniętych, umarło 453.

6) W Staupolu i jego powiecie, choroba, jak się zdaje, ma się już ku końcowi.

7) Po nad brzegami Azowskiego morza cholera jeszcze się trzyma, ciągle jednak tracąc na sile; w Kerczu trwa w jednostajnym, dość słabym stopniu.

8) W niektórych miejscach ziemi Wojska Dońskiego, epidemia wzmożła się na nowo, w samym zaś Nowoczerkasku ma się ku końcowi.

9) W guberniach Penzeńskiej, Orłowskiej i Poltawskiej, cholera dopiero zaczyna się rozszerzać. W ostatnich dniach Sierpnia zaczęła zjawiać się w gubernialnych miastach, a mianowicie: 23-go w Penzie, 27-go w Poltawie a 31-go w Orle.

10) W Tulie do 10-go Września nowych cholerycznych zdarzeń nie było.

Nadto, z ostatnich wiadomości widać, że cholera ukazała się:

11) Na początku Sierpnia, w dwóch okręgach ziemi Czarnomorskiego Kozackiego Wojska, a 16-go Sierpnia, w samem mieście Ekaterynodarze.

12) Około 15 Sierpnia, w trzech powiatach Ekaterynosławskiej Gubernii, a od 1-go Września, w dwóch Powiatowych miastach gubernii Tambowskiej.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

FRANCJA.

Paryż, 1 października.

Król, Królowa, Xiężniczka Adelaida i Xiężna Montpensier, tudzież młody Xiążę Filip Württembergski wyjechali wczoraj z St. Cloud do La Ferté Vidame, gdzie Monarcha odbył przegląd stojącego tamże szwadronu pier-

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Франція.

Парижъ, 1 Октября.

Король, Королева, принцесса Аделаида, герцогиня Монпансье и юный принцъ Филиппъ Виртембергскій, выѣхали вчера изъ Сентъ-Клу въ Ла-Ферте-Видамъ, гдѣ Король осматривалъ расположенный тамъ

эскадронъ 1 кирасирскаго полка, и одну роту 28 линейнаго полка.

— Герцогъ Немурскій, отправляется 3 с. м. въ Лионевиль, гдѣ собрано будетъ до 12,000 кавалеріи на маневры.

— Военный министр, въ отданномъ имъ по арміи приказѣ, объявилъ благодарность отъ имени Короля, полкамъ находившимся въ лагерьъ подъ Компьеномъ, припоминая притомъ 3-му конно-егерскому полку, что онъ въ сраженіи подъ Жеманномъ входилъ въ составъ дивизіи, котораго командовалъ Его Величество.

— Въ министерствѣ иностранныхъ дѣлъ разнесся слухъ, что постановленіе о созваніи палаты къ 6 му Декабря, обнародовано будетъ чрезъ нѣсколько дней.

— Въ письмѣ изъ Парижа, напечатанномъ въ Нюрнбергерской газетѣ, сказано: „Давно уже утверждаютъ, что Король имѣетъ намѣреніе помѣстить своихъ сыновей въ главѣ всѣхъ значительнѣйшихъ вооруженныхъ силъ Франціи; поэтому герцогъ Немурскій будетъ назначенъ великимъ Конетаблемъ, герцогъ Омальскій, алжирскимъ губернаторомъ, герцогъ Жуэнвилльскій великимъ адмираломъ и герцогъ Монпансирскій гроефельдцейхмейстеромъ. Между тѣмъ Гизо утвержденъ президентомъ кабинета; надобно замѣтить что предшествовало сему назначенію. Герцогъ Омальскій назначенъ алжирскимъ губернаторомъ, страны, противъ овладѣнія которой Англія постоянно еще протестуетъ; тамошняя армія усилена 10,000 чел. и туда отправлены два опытные генерала: Ламорисьеръ и Шангарнье; 60,000 чел. набора 1846 года призваны въ действительную службу; гарнизоны вдоль Альповъ и Пиринеевъ значительно усилены, а первый французскій генералъ-инженеръ, не смотря на старшинство шести генераловъ, произведенъ въ маршалы, какъ будто бы для него предназначена важная команда. Гизо нынѣ президентомъ совѣта; обязательства, которыя онъ принялъ на себя съ кафедры нынѣ не возможно ни отстранить, ни уничтожить. При Компьенѣ расположенъ лагерь состоящій изъ 25,000 чел., герцогъ Немурскій командуетъ имъ, а Король лично отправляется въ армію, чтобы возбудить восторгъ своимъ появленіемъ. При нынѣшней политикѣ мира не приобрьли ничего, кромѣ только времени для вещественнаго укрѣпленія новой династіи внутри страны; но чтобы дать ей прочную жизненную силу, необходимо имѣть ей нравственную опору, существующую въ народномъ мнѣніи; и потому все заставляеть предполагать, что Король начинать думать о приобрѣтеніи онаго.

— Изъ Мадагаскара получены важныя извѣстія. Въ послѣднихъ числахъ Іюня вспыхнулъ въ Танараринѣ заговоръ, въ головѣ котораго находился Анака-Соулисъ, одинъ изъ знаменитѣйшихъ жителей и племянникъ покойнаго Короля. Когда дѣло дошло уже до рѣшительныхъ мѣръ, Королева согласилась на удовлетвореніе объявленныхъ требованій и удалила двухъ министровъ, кои были извѣстны по своей ненависти къ европейской партіи и по своему сильному фанатизму. Въ ту же минуту прибылъ адмиралъ Сесиль съ двумя фрегатами и двумя же другими кораблями изъ Бурбона и появился въ Таматавъ со словами мира. Въ такомъ положеніи были вещи при отходѣ сихъ извѣстій.

— Персидскій шахъ прислалъ Королю Французовъ орденъ Солнца; Король взаимно отправилъ шаху орденъ Почетнаго Легіона первой степени, а посланника его наименовалъ кавалеромъ того же ордена.

2 Октябля.

Герцогиня Немурская пріѣхала третьяго дня изъ Компьена въ Сенъ Клу. Принца Омальскаго ожидаютъ въ Алжирѣ къ 6-му числу с. м.; къ пріѣзду Его Высочества соберутся туда начальники алжирскихъ областей, генералы: Ламорисьеръ, Бедо и Шангарнье. Принцъ отправился 29-го Сентября изъ Ліона въ Марсель на пароходѣ, содержащемъ сообщеніе по рѣкѣ Ронѣ.

— Королевскимъ постановленіемъ отъ 28 с. м. учрежденъ въ Алжирѣ муниципалитетъ. Алжирская область будетъ раздѣлена на общины, въ коихъ будутъ установлены меры и муниципальные совѣты.

— Король, въ изъявленіе личнаго уваженія, подарилъ маршалу Султу нѣсколько дорогихъ картинъ. Нѣкоторые изъ маршаловъ не довольны возведеніемъ герцога Далматскаго въ званіе генералъ-маршала Франціи, утверждая, что этотъ титулъ есть незаконное отъ нихъ отличіе. Въ этомъ званіи герцогъ Далматскій будетъ засѣдать въ палатѣ перовъ непосредственно послѣ принцевъ крови.

всего полку кирасеровъ и одной компаніи 28 полку линейнаго.

— Хіаже Nemours уѣдетъ 3 го б. м. до Lunéville, гдѣ сѣ собирается 12,000 jazdy на ѣзженія военные.

— Министръ войны, розказемъ днемъ оглосилъ войскамъ складаячимъ обѣзъ подъ Compiègne задоволеніе Крѣлевские, прѣзпоминалъ прѣтѣмъ трѣциему полкѣмъ стрѣльцовъ конныхъ, же въ битвѣ подъ Jemappes належалъ до склада дивизіи, котораю Monarcha доводилъ.

— Rozeszła się wieść w ministerstwie spraw zagranicznych, że postanowienie zwołujące Izby na d. 6 grudnia za kilka dni ogłoszone zostanie.

— W liście z Paryża, zamieszczonym w *Korr. Norymberskim* czytamy: „Dawno już przypisują Królowi plan postawienia synów swoich na czele wszystkich znaczniejszych zbrojnych sił Francji, i tak Xiąże Nemours przeznaczony ma być na Wiel. Konnetabla, Xiąże Aumale na Gubernatora Algierji, Xiąże Joinville na Wielkiego Admirała, a Xiąże Montpensier na W. Mistrza artylleryi. Tymczasem Guizot mianowany został Prezesem gabinetu; zobaczymy, co poprzedziło to mianowanie. Xiąże Aumale otrzymał już Jeneralne Gubernatorstwo Algierji, tój samej Algierji przeciw zajęciu, której Anglia ciągle jeszcze protestuje; armia tamtejsza powiększoną została o 10,000 ludzi i posłano tam doświadczonych w wojnie Jenerałów: Lamoricière i Changarnier; 60,000 ludzi klasy z r. 1846 zwołano pod chorągwie; załogi wzdłuż Alpów i Pireneów znacznie wzmocniono, a pierwszy francuzki Jenerał inżynierji, Dode de la Brunerie, z przeskoczeniem sześciu starszych od siebie Jenerałów, mianowany został Marszałkiem, jak gdyby mu przeznaczano ważne dowództwo. Guizot został Prezesem Rady, on, co z mównicy przyjął na siebie zobowiązania, których już teraz obejść, a tѣm mniej cofnąć nie można. Pod Compiègne utworzono oboz z 25,000 ludzi, Xiąże Nemours dowodzi nim, a sam Król uduje się do wojska, dla ożywienia zapalu przez swoje osobiste ukazanie się. Przy dotychczasowej polityce pokoju, nie pozyskano nic, prócz chyba czasu, dla materialnego utwierdzenia nowej dynastji wewnątrz kraju; aby jѣj zaś nad.ć trwałą siłę żywotną, potrzeba jѣj zjednać podporę moralną, a ta leży w opinii publicznej. Wszystko więc zdaje się zapowiadać, że Król zaczyna myśleć o jѣj pozyskaniu.“

— Z Madagaskar ważne nadeszły wiadomości. Przy końcu czerwca wybuchł w Tanararina spisek, na którego czele stał Anaka Soulis, jeden z najzn. komitszych mieszkańców i synowiec zmarłego Króla. Gdy już przyszło do ostatecznych kroków, Królowa skłoniła się do powołności, i oddaliła dwóch Ministrów, którzy byli znani ze swęj niewiści przeciw stronnictwu europejskiemu i ze swego ślepego fanatyzmu. W tejże chwili przybył Admirał Cecile z dwiema fregatami i dwiema innemi okrętami stać pod Bourbon, i ukazał się w Tamatawa ze słowami pokoju. Tak stały rzeczy przy odejściu tѣj wiadomości.

— Szach Perski przysłał Królowi order Sloncea. Monarcha udzielił mu nawzajem wielką wstęę orderu Legji honorowej. Pośła zaś mianował kawalerem tegoż orderu.

Dnia 2 października

Xiążna Nemours wróciła zawczoraj z Compiègne do St. Cloud. Xiąże Aumale spodziewany jest w Algierze na dzień 6-ty b. m. Na przyjazd Xiącia zgromadzą się tamże dowódcy trzech prowincji Algierskich Jenerałowie: Lamoricière, Bedeau i Changarnier. Xiąże odpłynął 29 z. m. z Lyonu do Marsylii, na okręcie parowym żeglującym po Rodanie.

— Postanowieniem Królewskiem z dnia 28 b. m., ma być w Algierji urządzona municipalność; to jest, na wszystkich punktach posiadłości będą urządzone gminy, mające swoich Merów i radę municipalną.

— Król, w dowód swego osobistego szacunku, udarował Marszałka Soult wielu kosztownemi obrazami. Kilku Marszałków Francji wynurzyło swoje niezadowolenie, z powodu mianowania Xiącia Dalmacyi Marszałkiem Jeneralnym; tytuł ten bowiem jest nieprawdęm pomiędzy nimi odróżnieniem. Xiąże Dalmacyi, z powodu swego nowego dostojęstwa, w Izbie Parów, zaraz po Xiążętach krwi zasiadać będzie.

— Ничего не лзя сказать вѣрнаго о займѣ 350 мил. Министръ финансовъ; не успѣвъ условиться съ г-мъ Потшильдтомъ, предписалъ соблности въ бюджетѣ 1848 года всевозможную бережливость. По разсмотрѣніи бюджета и по удостовѣреніи въ дѣйствительныхъ потребностяхъ казны, министръ постановить, какъ велика должна быть сумма займа.

— Герцога Тревизскій назначенъ статсъ-кавалеромъ при герцогинѣ Орлеанской, на мѣсто герцога Пра-
лена.

— Бывшее въ Сентъ-Ле погребеніе Людовика Наполеона б. Короля Голландскаго и его сына, отличалось большимъ великолѣніемъ. Церковь, обитая трауромъ, украшена была императорскими орлами. Гробницы стояли на двойномъ катафалкѣ. На гробѣ Короля лежала золотая королевская корона, держава и жезлъ правосудія, а на гробѣ сына его княжеская корона. Оба гроба покрыты были горностаевымъ покровомъ. Этотъ церемоніалъ возбудилъ всеобщее удивленіе. На этихъ похоронахъ находился бывшій Вестфальскій Король, старшій его сынъ и княгиня Матильда Демидова, урожденная Бонапарте.

— Въ нѣкоторыхъ здѣшнихъ госпиталяхъ употребляютъ уже съ хорошимъ успѣхомъ медицинскій инструментъ для извлеченія крови, вмѣсто пиявицъ. Онъ изобрѣтенъ Майнцкимъ гражданиномъ, Даміаномъ Кнудманномъ, который получилъ уже отъ французскаго правительства привиллегію.

— O pożyczce 350 milionów nie dotąd pewnego nie wiadomo. Minister skarbu, nie mogąc żadnym sposobem ułożyć się z P. Rotszyldem, każe układać budżet na rok 1848, zaprowadzając największą oszczędność. Po ukończeniu tej pracy, i gdy rozpozna dokładnie potrzeby skarbu, dopiero ma postanowić, w jakiej ilości wypadnie zaciągnąć pożyczkę.

— W miejsce Xięcia Praslin, mianowany został kawalerem honorowym Xiężny Orleans, Xiążę Treviso.

— Pogrzeb byłego Króla Holenderskiego, Ludwika Napoleona i jego syna, odbył się w St. Leu, z wielkim przepychem. Kościół wybity kirem, ozdobiony był orłami Cesarskimi. Na podwójnym katafalku leżały: na trumnie Króla złota królewska korona, berło i łaska sprawiedliwości, na trumnie zaś Xięcia, mitra xiążęca. Obie trumny okryte były płaszczem gronostajowym. Ta monarchiczna wystawa wzbudziła wielkie zadziwienie. Na tym obchodzie żałobnym znajdował się były Król Westfalski, jego syn najstarszy i Xiężna Matylda Demidow, z domu Bonaparte.

— W kilku tutejszych szpitalach używają już z pomysłem skutkiem instrumentu medycznego, w miejsce pijawek, do wyciągania krwi. Wynalazcą jego jest Moguncki obywatel, Damian Knoussmann, który już otrzymał nań od rządu francuzkiego patent wynalazku.

А н г л і я.

Лондонъ, 1 Октября.

На засѣданіи тайнаго совѣта въ Осборнгоузѣ утверждена формула благодарственной молитвы за богатую жатву и опредѣлено отсрочить засѣданіи парламента отъ 12 Октября по 11-е Ноября с. г.

— Вчера, въ отелѣ „Ост-Индія“ происходило за-
даніе директоромъ Ост-Индской компаніи, на коемъ
назначенъ главнокомандующимъ войсками въ Мадрас-
скомъ президентствѣ саръ Георгъ Берkeley.

— Сегодня происходилъ въ залѣ биржи выборъ лорда-мера на наступающій годъ. Альдерманы единогласно избрали въ это званіе альдермана Гопера.

— Въ здѣшнихъ журналахъ ежедневно сообщаютъ о новыхъ банкротствахъ.

— Въ *Globe* пишутъ, что маркизь Доуро, старшій сынъ герцога Веллингтона, развѣлся съ своею супругою самымъ порядкомъ.

— Съ пароходомъ *Madrid* получены въ Сутампонтъ извѣстiя изъ Лиссабона отъ 19 Сентября. Въ дѣлахъ Португалiи не произошло до сихъ поръ никакихъ важныхъ переменъ. При выборахъ обѣ партiи ведутъ между собою жаркую борьбу. Въ Кадиксѣ дѣлаются приготовления къ принятiю Эспартеро, котораго ожидаютъ тамъ къ 25 числу с. м. При отплытiи парохода изъ Кадикса не было еще обнародовано повелѣнiе воспреещающее ему возвращенiе въ Испанiю. Герцогъ въ Мадридѣ посланникомъ.

— Въ *Times* сообщаютъ новости, присланныя изъ Калькуты о 6-го Августа и говорятъ, что положеніе вещей въ Китонѣ снова приняло грозный видъ. Кажется, что дѣйствительно иностранные консулы и житоичѣйшіе граждане принуждены оставить сей городъ. Вся страна находится въ ужасномъ волненіи. Все, по видимому предвѣщаетъ, что вторая экспедиція въ Китай сдѣлалась неизбежною, и что въ настоящемъ случаѣ она будетъ направлена противъ Кантона. Силы по порицають послѣднее движеніе губернатора Даля противъ китайскихъ укрѣпленій; ибо это взволновало Китайцевъ и раздосадовало Императора. Даже въ Гонгъ Конгѣ опасаются волненій и думаютъ, что островъ Чусанъ снова будетъ занятъ англійскими войсками.

— По последнему отчету, обнародованному министерством английского флота, Великобританская морская сила состоит из 315 военных кораблей, снабженных 14,220 пушками и 124,845 солдатами. В этом числе показаны одни лишь паровые фрегаты, других же пароходов имется 99, из которых каждый снабжен от 3 до 16 пушек; солдат на них 13,320 ч.

— Между народами, занимающимися китоловством, преобладают теперь переговоры о принятии мѣръ къ предохраненію этихъ животныхъ отъ совершеннаго истребленія.

ANGELIA.

Londyn, 1 października.

Na tajnej radzie w Osbornehouse przyjęto formułę modlitwy dziękczynnej za obfity zbiór zboża, tudzież uchwalono odroczenie parlamentu z dnia 12-go października do 14 listopada.

— Wczoraj odbywało się posiedzenie dyrektorów Spółki Indyjskiej, w pałacu Ostindia, na którym mianowano naczelnym wodzem wojsk spółki w prezydentostwie Madras, Sir Jerzego Berkeley.

— Onegaj odbyły się w Guildhall wybory Lorda-Mera na rok następny. Aldermanowie jednomyślnie wynieśli na tę godność aldermana Hooper.

— Dzienniki tutejsze donoszą codziennie o nowych upadłościach.

— *Globe* donosi o sądowym rozwodzie Margr. Douro, najstarszego syna Xięcia Wellingtona, ze swoją małżonką.

— Parostatek *Madryt* przywiózł do Southampton wiadomości z Lizbony, dochodzące do 19 września. Dotychczas nie zaszły żadne ważne zmiany w sprawach Portugalskich. Przy wyborach oba stronnictwa toczą z sobą zacietą walkę. W Kadyxie czynią przygotowania na przyjęcie Esparterego, który tamże spodziewany był na 25-ty b. m. Przy wyjściu parostatku z Kadyxu, nie był jeszcze ogłoszony rozkaz wzbronienia mu powrotu do kraju. (Ob. H. szp.). Xiąże Saldanha gotuje się w podróż do Madrytu, gdzie ma objąć posadę Pośła.

— *Times* ogłasza [nowiny, przywiezione ostatnią pocztą indyjską, datowane z Kalkuty 6 sierpnia, i donoszące, że stan rzeczy w Kantonie przybrał znów groźną postawę. Zdaje się, że rzeczywiście Konsulowie zagraniczni, jako też bogatsi mieszkańcy ujrżeli się zmuszonymi do opuszczenia tego miasta. Cały kraj naokoło znajduje się w strasznem wzburzeniu. Wszystko zdaje się zapowiadać, że druga wyprawa do Chin stanie się nieuchronną, i że tą razą wymierzona będzie przeciw Kantonowi. Naganiają mocno ostatnie przedsięwzięcie Gubernatora Davis, przeciw warowniom Chińskim, co oburzyło Chińczyków i rozgniewało Cesarza. Nawet w Hongkong obawiają się zaburzeń, i sądzą, że wyspa Czuszonowu zajęta zostanie przez wojska angielskie.

— Według ostatniego wykazu, ogłoszonego przez Ministerstwo marynarki angielskiej, siła morska W. Brytanii wynosi 315 wojennych okrętów, opatrzonych 14,220 działami osadzonych przez 124,815 ludzi. Same tylko fregaty parowe objęte są tym wykazem, inne zaś parostatki w liczbie 99 uzbrojone 3 do 16 działami, osadzone są przez 13,320 ludzi.

— Obecnie toczą się układy pomiędzy narodami trudniącymi się połowem wielorybów, w celu przedsięwzięcia stosownych środków, zabezpieczających ten rodzaj zwierząt od zupełnego wygubienia.

ГЕРМАНИЯ.

Королевство Баварское.

Его Императорское Высочество Герцога Максимилиана Лейхтенбергский изволил прибыть в Мюнхен 2-го Октября, т. е. в день своего рождения, и пробыв там несколько часов, отправился к своему семейству, находящемуся в замке Стайн. Его Императорское Высочество пробудет в Баварии до конца Ноября.

— 29-го Сентября происходило торжественное открытие обих палат, послѣ ранней обѣды, во всѣх церквахъ въ городѣ и въ предмѣстьяхъ. Принцъ Люитпольдъ слушалъ Божественную Литургію въ придворной церкви св. Михаила, вмѣстѣ съ высшими государственными чиновниками, откуда по повелѣнію Е. В. отправился на открытіе засѣданій палатъ.

ИТАЛИЯ.

Римъ, 14 Сентября.

По приказанію кардинала-статс-секретаря Феррети, имя принца Канино (Карль Люсианъ Бонапарте) вычеркнуто изъ списковъ національной гвардіи. Поводомъ къ такой мѣрѣ послужило неприличное поведение принца вечеромъ 8-го Сентября, когда онъ въ мундирѣ національной гвардіи сталъ въ головѣ многочисленной толпы молодыхъ людей, которая, бродя по улицамъ, во многихъ мѣстахъ (между прочимъ, также передъ *Palace di Venezia*, жилищемъ австрійскаго посланника) восклицала: *Evviva Italia, Evvio l'Indipendenza Italiana*, и проч. Кромѣ принца, въ этихъ неумѣстныхъ изъясненіяхъ народнаго восторга участвовали еще двое офицеровъ національной гвардіи, на которыхъ теперь наложенъ домашній арестъ, съ тѣмъ, чтобы изслѣдовать ихъ поведение; строгіи, они тоже будутъ исключены изъ списковъ. Въ слѣдствіе всего этого, кардиналъ-статс-секретарь, отъ имени Его Святейшества, издалъ строгую прокламацію противъ всякихъ шумныхъ выходокъ, которыя могутъ нарушить общественное спокойствіе.

— Вчера утромъ Его Святейшество велѣлъ представить себѣ гражданскую гвардію втораго батальона, содержащую караулъ на Монте-Кавалло. Онъ изъяснилъ ей свое полное удовольствіе и увѣщевалъ ее съ спокойствіемъ и довѣріемъ ожидать хода событий. Ревностное стремленіе правительства направлено единственно къ тому, чтобы утвердить положеніе, благоприятное для дальнѣйшаго преуспѣянія на проложенномъ уже пути. Съ тѣмъ вмѣстѣ можно надѣяться, что скоро составитъ прочный союзъ итальянскихъ государей для достиженія этой цѣли. Эти слова были приняты съ громогласнымъ *evviva*. За тѣмъ слѣдовалъ завтракъ, который посланъ былъ караулу изъ дворца.

— Здѣшнее правительство отправило въ Неаполь адвоката Блази, для заключенія съ тамошнимъ правительствомъ торговаго договора.

Туринъ, 11 Сентября.

По послѣднимъ извѣстіямъ изъ Рима, туда прибылъ австрійскій курьеръ съ депешами отъ 19-го и 22-го Августа, въ которыхъ содержался отвѣтъ на протестацію римскаго двора по случаю занятія Феррары австрійскими войсками. Въ слѣдствіе этихъ депешей, графъ Лютцовъ подалъ, 31-го Августа, ноту папскому правительству. О содержаніи ея извѣстно только, что Австрія не намѣрена отказываться отъ своего права относительно Феррары и жалуется на то, какъ это дѣло было принято въ Римѣ. Особенно представляется на видъ обнародованіе протестаціи кардинала Чиакки, которое противорѣчитъ всякому дипломатическому порядку. Эта нота со стороны австрійскаго посольства будетъ сообщена всѣмъ державамъ. Тотъ же курьеръ привезъ копію циркуляра Австріи къ европейскимъ дворамъ. Въ этомъ циркулярѣ Австрія излагаетъ правила, которыя она всегда соблюдала и отъ которыхъ никогда не отступитъ, далѣе—употребленіе этихъ правилъ относительно Италии, при чемъ Австрія вполне признаетъ независимость и неприкосновенность итальянскихъ владѣній по силѣ существующихъ трактатовъ. Наконецъ, Г. Лютцовъ полученныя имъ изъ Вѣны инструкціи во всей ихъ обширности сообщилъ папскому правительству. Что австрійская нота и возраженіе на протестацію несколько не удовлетворили римскаго двора, весьма естественно, ибо въ Римѣ навѣрное ожидали, что Феррара, соотвѣтственно желанію Папы, будетъ очищена въ те-

НИЕМЦУ.

Z Królestwa Bawarskiego.

J. C. W. Xiążę Leuchtenbergski przybył do Monachium d. 2 października, to jest w trzydziestą rocznicę swoich urodzin, i po kilkogodzinnym pobycie udał się do Swojej rodziny, mieszkającej w zamku Stain. J. C. W. zabawi w Bawarii do końca listopada.

— Dnia 29 września odbyło się uroczyste otwarcie obu Izb, po odprawionem nabożeństwie ranném we wszystkich kościołach parafialnych, tak samego miasta, jako też i przedmieść. W kościele dworskim św. Michała znajdował się Xiążę Luitpold z wszystkimi wyższymi urzędnikami, skąd udał się z polecenia Monarchy na zagajenie obrad prawodawczych.

W БООНУ.

Rzym, 14 września.

Z rozkazu Kardynała Sekretarza Stanu Ferreti, imię Xięcia Canino (Karola Lucjana Bonaparte), zostało wykreślone z listy gwardji narodowej. Powodem do tego kroku było nieprzystojne postępowanie Xięcia wieczorem 8 września, kiedy w mundurze gwardji narodowej stanął na czele licznego tłumu młodzieży, który przebiegając ulicę, po wielu miejscach (między innemi, także przed pałacem di Venezia, mieszkaniem Posła austriackiego), wydawał okrzyki: *Evviva Italia, Evvio l'Indipendenza Italiana*, i t. d. Oprócz Xięcia, w tych niestosownych wynurzeniach narodowego zapалу mieli udział dwaj jeszcze oficerowie gwardji narodowej, którzy także obecnie zostali w domach swoich aresztowani, aż do wyprowadzenia śledztwa względem ich postępowania; zapewne i oni też wykreśleni zostaną z listy służbowej. W skutek tego wszystkiego, Kardynał Sekretarz Stanu, w imieniu Jego Świątobliwości, ogłosił surową odezwę przeciwko wszelkim tego rodzaju postępkom, mogącym zakłócić publiczną spokojność.

— Wczoraj rano Jego Świątobliwość kazał przedstawić sobie oddział gwardji narodowej drugiego batalionu, utrzymującej straż na Monte-Cavallo. Papież wynurzył ję swoje zupełne zadowolenie, upominając zarazem, aby z ufnością i spokojnością oczekiwano dalszego rozwinięcia wypadków. Niezmordowana albowiem dążność rządu do tego jedynie zmierza, aby ugruntować stan rzeczy, pomysły dla dalszego powodzenia na rozpoczętą już drodze. Obok tego mieć można nadzieję, że się wkrótce utworzy stały związek Monarchów Włoskich dla dopięcia rzeczzonego celu. Słowa te były przyjęte z grzmiącemi *evviva*. Późem nastąpiło śniadanie, które gwardji z pałacu Papieżkiego posłano.

— Rząd tutejszy wysłał do Neapolu адвоката Блази, dla zawarcia z tamtejszym rządem układów handlowych.

Туринъ, 11 września.

Podług ostatnich wiadomości z Rzymu, przybył tam austriacki gońiec z depeszami z d. 19 i 22 sierpnia, w których zamykała się odpowiedź na protestacyą dworu Rzymskiego, z powodu zajęcia Ferrary przez wojska austriackie. W skutek tych depesz, Hrabia Lutzw podał, d. 31 sierpnia, notę rządowi Papieżkiemu. O treści ję wiadomo tylko, że Austria niema zgola zamiaru odstąpić swego prawa do Ferrary, i użala się na sposób w jaki rzecz ta przyjęta była w Rzymie; szczególnie zaś wytyka ogłoszenie protestacyi Kardynała Ciacchi, jako sprzeciwiające się wszelkiemu dyplomatycznemu porządkowi. Nota ta, ze strony poselstwa austriackiego zostanie także udzieloną Posłom innych mocarstw. Tenże gońiec przywiózł kopią okólnika Austrii do dworów europejskich. W nim Austria wykłada prawidła, jakich się zawsze trzymała, a od których nigdy nie odstąpi, oraz zastosowanie tychże prawideł względem Włoch; przyczém Austria uznaje w pełni niepodległość i nietykalność państw włoskich, na zasadzie istniejących traktatów. Nakoniec, P. Lutzw, otrzymane z Wiednia instrukcyje w całej ich obszerności zakomunikował rządowi Papieżkiemu. Ze nota austriacka i odpowiedź na protestacyą bynajmniej nie zaspokoily dworu Rzymskiego, rzecz bardzo naturalna, albowiem w Rzymie najpewniej oczekiwano, że Ferrara, stosownie do życzenia Papieża, zostanie opuszczoną w ciągu Września, tém bardziej, że to życzenie znalazło odgłos w większej części dzienników europejskich, jako też w energicznem społecznym całego Włoskiego narodu. Niezwłocznie po

чение Сентября, и темъ болѣе, что это желаніе было подкрѣплено симпатіей большей части европейскихъ газетъ и энергическимъ участіемъ всей итальянской націи. Вскорѣ по полученіи отвѣта Австріи, статс-секретарь кардиналъ Феррети имѣлъ конференціи съ Гг. Лютовымъ, Узедомомъ, Бутеневымъ, Росси, и всѣ эти посланники объявили право Австріи на счетъ Феррары несомнительнымъ; римскій дворъ, по ихъ мнѣнію, могъ только желать смягченія строгаго права. Когда же графъ Росси совѣтовалъ руководствоваться духомъ умѣренности и примиренія, тогда кардиналъ статс-секретарь перемѣнилъ тонъ, ибо въ своемъ возраженіи онъ, какъ говорятъ, старается отстраненіемъ вопроса о правѣ—*lasciando a parte la questione di diritto*—достигнуть цѣли и изображаетъ сильными чертами общественное мнѣніе и раздраженіе умовъ, чтобы темъ доказать, что очищеніе Феррары сдѣлалось необходимою потребностью.

ИСПАНІЯ.

Мадридъ, 15 Сентября.

Наконецъ министерство образовалось; Г. Гарсія Ройень, министръ юстиціи, назначенъ президентомъ министерскаго совѣта. Герцогъ Фріасъ не могъ согласиться съ министрами, и потому третьяго дня рѣшительно объявилъ Королевѣ, что онъ не можетъ вступить въ кабинетъ Саламанки. Въ слѣдствіе сего министромъ иностранныхъ дѣлъ назначенъ Г. Кортасаръ, человекъ преклонныхъ лѣтъ, который по званію депутата всегда держался умѣренной партіи. Это назначеніе всѣхъ здѣсь удивило, ибо Г. Кортасаръ никогда донынѣ не занималъ видными дѣлами Испаніи. Утверждаютъ, что Г. Саламанка, съ коимъ въ послѣднее время облизился Г. Кортасаръ, поддерживаетъ то мнѣніе, что при настоящихъ обстоятельствахъ, правительству должно все свое вниманіе обращать на внутреннее положеніе страны, и потому управленіе иностранными дѣлами должно быть предоставлено такому человеку, который донынѣ не принималъ въ нихъ никакого участія, и слѣдовательно ни одному изъ иностранныхъ кабинетовъ не можетъ дать повода къ пристрастію или нерасположенію.

— Въ журналахъ партіи прогрессистовъ одобряютъ назначеніе Г. Кортасара министромъ иностранныхъ дѣлъ, совѣтуя, чтобы Г. Нарваесъ или просилъ увольненія отъ должности посланника во Франціи, или немедленно отправился въ Парижъ.

— Маршалъ Сальданья назначенъ португальскимъ посланникомъ при здѣшнемъ дворѣ.

— Генералъ Конча вступилъ, 12 числа, въ Барселонѣ, въ должность генералъ-капитана Каталоніи. Число Карлистовъ въ этой провинціи простирается до 4,000 чел.; они появляются также въ Бискайѣ и въ Старой Кастиліи. Войска, расположенныя въ Бильбао, Сантону и Ларедо, выступили противъ нихъ.

— Репортъ генералъ-капитана, написанный въ Коруньи 4 Сентября, и полученный военнымъ министромъ, сообщаетъ о кончинѣ монтемоліискаго начальника, извѣстнаго подъ именемъ Эль-Эбаниста; онъ палъ въ сраженіи съ королевскими войсками при Поціозѣ въ Лугоской провинціи; отрядъ его былъ разбитъ; сподручные и порядокъ въ этой провинціи возстановлены.

— Кабрера возвратился въ Испанію безъ дозволенія правительства.

19 Августа.

Въ официальномъ журналѣ *Gaceta* напечатано сегодня слѣдующее: „Мы уполномочены объявить, что извѣстіе, будто бы англійскій посланникъ при здѣшнемъ дворѣ обвинилъ какое-то лице или политическую партію, составившую заговоръ противъ Королевы, или ея правительства, совершенно неосновательно.“

— Изъ Бордо получены вчера письма, въ коихъ извѣщаютъ о прѣздѣ 12 с. м. Королевы Христіны черезъ этотъ городъ, на пути въ Испанію. Туда же прибыла, за нѣсколько часовъ прежде, братъ ея графъ Сиракузскій. Здѣсь носится слухи, что партія умѣренныхъ произвела возстаніе, и что правительство послало по телеграфу повелѣніе пограничнымъ начальникамъ, не пропускать никого изъ Королевской фамиліи, безъ именнаго позволенія Королевы.

— Въ *Heraldo* подтверждаютъ слухъ, что министры предписали таможенному начальству не впускать Департеро въ Испанію, и хотя онъ назначенъ сенато-

отрzymaиу odpowiedzi Austrii, Sekretarz Stanu Kardynał Ferretti miał naradę z PP. Lutzow, Usedom, Buteniewem i Rossi, i wszyscy ci Posłowie oświadczyli, że prawo Austrii względem Ferrary nie podpada żadnej wątpliwości, iż dwór Rzymski, podług ich zdania, może tylko żądać ulżenia surowości tego prawa. Kiedy zaś przytém Poseł francuzki, Hr. Rossi, nie przestawał doradzać i zalecać ducha umiarkowania i zgody, naówczas Kardynał Sekretarz Stanu zmienił ton dotychczasowych układów, albowiem w odpowiedzi swojej, jak głoszą, odkładając już na stronę kwestyą o prawie, (*lasciando a parte la questione di diritto*), usiłuje dopiąć swego celu, przedstawieniem w mocnych kolorach publicznej opinii i rozjątrzenia umysłów, ażeby udowodnić przez to, że opuszczenie Ferrary stało się koniecznością niezbędną.

ИСПАНІЯ.

Мадридъ, 15 września.

Nowe ministerstwo zostało nareszcie uzupełnione; pan Garcia Goyena, Minister sprawiedliwości, objął prezesostwo Rady Ministrów. — Xiąże Frias, nie mogąc się porozumieć z Ministrami, oświadczył onegdaj ostatecznie Królowej, że do Ministerstwa Salamanki wejść nie może. W skutku tego, Ministrem spraw zagranicznych mianowany został P. Cortazar, mąż wieku podeszłego, który jako Deputowany trzymał się zawsze stronnictwa umiarkowanego. To mianowanie sprawiło tu powszechnie zadziwienie, gdyż pan Cortazar nigdy dotychczas nie zajmował się zewnętrznymi Hiszpanii stosunkami. Zapewniają wszakże, że P. Salamanca, z którym temi czasami zaprzyjaźnił się miał pan Cortazar, wychodzi z tej zasady, że wśród obecnych okoliczności, rząd widien całą uwagę swoją zwracać na wewnętrzne kraju położenie, i dla tego kierunek spraw zagranicznych powinien być właśnie poruczony mężowi, który dotychczas żadnego w nich nie miał udziału, a tém samem ani jednemu ani drugiemu obcemu gabinetowi nie może dać powodu do stroności lub nieprzychylności.

— Pisma czasowe progressistów pochwalają wybór P. Cortazar na Ministra spraw zagranicznych, obstawiając przytém, aby Jeneral Narvaez, albo złożył poselstwo swoje przy gabinecie francuzkim, albo wyjechał natychmiast do Paryża.

— Marszałek Saldanha mianowany został Posłem portugalskim przy dworze tutejszym.

— Jeneral Concha objął w Barcelonie, 12 go b. m., kapitaństwo Jeneralne Katalonii. Liczba Karlistów w tej prowincyi dochodzi do 4,000; pokazują się także w Biskai i Kastylii Staréj; wojska stojące w Bilbao, Santonio i Laredo przeciw nim wyruszyły.

— Biuletyn Jeneralnego Kapitana, datowany w Coruna dnia 1 września, i przesłany Ministrowi wojny, donosi o zgonie słynnego montemolinistowskiego naczelnika, znanego pod imieniem El-Ebanista. Poległ on w bitwie z wojskami królewskimi pod Pocios, w prowincyi Lugo; hafiec jego został rozproszony, a spokojność i porządek w tej prowincyi przywrócone.

— Słychać, iż Cabrera powrócił do Hiszpanii, i to bez zezwolenia rządu.

Dnia 19 września.

Rząd umieścił dziś w urzędowym dzienniku *Gaceta* co następuje: „Upoważnieni jesteśmy oświadczyć, że fałszem jest, jakoby Poseł angielski przy dworze tutejszym, obwiniał jaką bądź osobę lub stronnictwo polityczne o knowanie spisku przeciw Królowej, naszej władczyni, lub jej rządowi.“

— Otrzymaliśmy wczoraj listy z Bordeaux, w których donoszą, że Królowa Krystyna przybyła 12-go do pomienionego miasta, udając się do Hiszpanii. Jej brat Hr. Syrakuzy uprzedził ją o kilka godzin. U nas krąży ciągle pogłoski, jakoby stronnictwo umiarkowane miało zamiar podnieść powstanie; mówią także, że rząd wysłał telegrafem rozkazy do granicy, aby władze miejscowe żadnego członka rodziny Królewskiej, bez wyraźnego pozwolenia Królowej, do kraju nie wpuszczały.

— *Heraldo* potwierdza także krążącą pogłoskę, że Ministrowie wydali komorom celnym rozkaz nie wpuszczania Esparterego do Hiszpanii, bo choć tenże mianowany został

ромъ, но съ условіемъ, что не прежде какъ чрезъ нѣсколько мѣсяцевъ возвратится въ государство. Эспартеро, съ своей стороны объявилъ, что хотя онъ и получилъ амнистию и званіе сенатора, но до тѣхъ поръ не пріѣдетъ въ Испанію пока не будетъ совершенно оправданъ, то есть, пока правительство не отменитъ декрета, коимъ онъ признанъ измѣнникомъ.

— Въ *Commercio* напечатанъ отрывокъ изъ письма военнаго министра къ генералу Кордова, въ коемъ онъ пишетъ, что Королева сама назначила Эспартеро сенаторомъ и что министры не могли противиться волѣ Ея Величества.

ГРЕЦІЯ.

Афины, 12 Сентября.

Кончину министра Коллетти считаютъ здѣсь всеобщимъ бѣдствіемъ, такъ какъ одинъ лишь онъ мощною своею рукою держалъ въ повиновеніи разныя буйныя партіи, которыя тѣмъ смѣлѣе нынѣ поднимаютъ голову, что послѣднія возстанія Теодора Гриваса и Гризиоттиса возбудили во всей націи сильное волненіе умовъ. Ихъ Величества Король и Королева сожалѣютъ о кончинѣ Коллетти. Король присутствовалъ при его кончинѣ, тогда какъ Королева обливаясь слезами, говорила утѣшающему ее французскому посланнику: „Никто еще довольно не чувствуетъ, какой великій человекъ умираетъ.“

— Министерскій совѣтъ издалъ 6 числа прокламацію къ Навпактскимъ жителямъ (подписанную еще Коллетти), изъ коей видно, что подполковникъ Фарнакисъ, майоры Боцантисъ и Димитрій Боцарисъ, одинъ капитанъ и два поручика, воспротивились повелѣніямъ правительства, тайно удалились изъ Лепанта, овладѣли жандармскими казармами въ Мегало-Волода, и съ угрозами призывали жителей къ оружію. — Противъ нихъ отправили генерала Гурасъ Мамурисъ, который, по послѣднимъ извѣстіямъ, напалъ на нихъ при деревнѣ Зелизъ и принудилъ къ отступленію. Изъ Хоркиса посланъ былъ полковникъ Климакасъ съ двумя горными орудіями, въ подкрѣпленіе генералу Мамурисъ. Изъ Солонъ бѣжалъ полковникъ Папакоста, а подполковникъ Валензасъ исчезъ отсюда безъ паспорта и отпуска; можно предполагать, что оба они намѣрены присоединиться къ полковнику Фарнакису.

— Посланный противъ возмущившагося въ Эвбей генерала Гризиоттисъ (См. N. 76 Вил. Вѣст.), Королевскій адъютантъ, генералъ Гардикіотти Гривасъ, разсыпалъ мятежную шайку близъ крѣпости Халеи, причемъ мятежники лишились около 300 чел. убитыми и ранеными, а самъ Гризиоттисъ лишился правой руки, и бѣжалъ на островъ Хіосъ. Съ тѣхъ поръ на островѣ Эвбей господствуетъ совершенное спокойствіе. Говорятъ, что Греческое правительство потребовало отъ турецкихъ властей на островѣ Хіосъ выдачи Гризиоттиса, но получило отказъ.

— Генералъ Тсавелласъ назначенъ предсѣдателемъ совѣта министровъ, а г-нъ Калифроносъ президентомъ палаты депутатовъ.

— Министръ исповѣданій, Г. Глаки, назначенъ временнымъ министромъ иностранныхъ дѣлъ.

— Турецкій Агентъ, Османъ-Эффенди, готовится къ отъѣзду изъ Афинъ; это имѣетъ быть знакомъ совершеннаго прекращенія сношеній порты съ Греціею.

— Мы также узнали, что губернаторы турецкихъ провинцій получили предписаніе, чтобы они жителямъ въ ихъ провинціяхъ греческимъ подданнымъ приказали оставить Турцію въ продолженіи 20 дней, если они не пожелаютъ вступить въ турецкое подданство.

сенаторомъ, положено му jednak за warunek, że dopiero za kilka miesięcy wrócić może do kraju. Espartero zaś miał ze swęj strony oświadczyć, że lubo otrzymał amnestyę i senatorstwo, dopóty do Hiszpanii nie wróci, póki mu zupełna sprawiedliwość wymierzona nie będzie, to jest, póki rząd nie znieśie dekretu, ogłaszającego go zdrajcą kraju.

— *Comercio* przytacza ustęп z listu Ministra wojny do Jenerała Cordova, w którym mu tenże donosi, że Królowa, z własnego natchnienia mianowała Esparteroego senatorem, Ministrowie zaś nie mogli sprzeciwić się woli Monarchini.

ГРЕЦІЯ.

Афины, 12 września.

— Śmierć Ministra Kollettisa uważana tu jest powszechnie za klęskę publiczną, gdyż on jeden silnem swęjm ramieniem trzymał dotąd na wodzy rozmaite burzliwe stronnictwa, które teraz tѣm śmielęj podnoszą głowę, iż ostatnie powstania Teodora Grivasa i Griziottisa obudziły w całym narodzie silne wzburzenie umysłów. Oboje Królestwo opłakują szczerze zgon Kollettisa. Król sam był przy jego skonanіu, podczas, gdy zalana łzami Królowa, mówiła do cieszącego ją francuzkiego Posła: „Nikt jeszcze nie umie czuć dosyć, co za wielki człowiek umiera.“

— Rada Ministrów wydała pod d. 6 b. m. odezwę do mieszkańców w Naupactus (podpisaną jeszcze przez Kollettisa), z której się okazuje, że Podpółkownik Pharnakis, Majorowie Botzafitis i Demetriusz Botzaris, jeden Kapitan i dwaj Porucznicy falangi, zbuntowali się przeciw rozkazomъ rządu, potajemnie wydaliли się z Lepantu, opanowali koszary żandarmeryi w Megalo Voloda, i wśród grózb wezwali mieszkańców do broni — Jenerał Guras Mamuris został przeciwko nimъ wysłany, i według późniejszychъ doniesień, uderzył na nichъ pod wsią Zeliza i do odwrotu ichъ zmusił. Z Charkis wysłany został Półkownik Klimakas z dwoma działami górными, dla połączenia się z Jenerałem Mamuris. Z Salony uciekł z więzienia Półkownik Papakosta, a Podpółkownik Valenzas zniknął stądъ bezъ paszportu i urlopu; domyślać się należy, że obaj zamierzają połączyć się z Półkownikiem Pharnakis.

— Wysłany przeciwъ zbuntowanemu w Eubei Jenerałowi Griziottis, (Ob. N. 76 Kur. Wileń.), adjutantъ królewski, Jenerał Gardikiotti Grivas, rozproszył buntowniczą bandę, niedaleko twierdzy Chalcis, przejęcъ powstancy utracili około 300 ludzi w zabitychъ i rannychъ, a sam Griziottis miał kartaczemъ utrwarać prawą rękę i schronił się na wyspę Chios. Odtądъ na wyspie Eubei panuje zupełna spokojność. Mówią, że rządъ grecki żądałъ odъ tureckichъ władzъ na wyspie Chios wydania Griziottisa, ale otrzymał odmowną odpowiedź.

— Jenerał Tsavellas mianowany został Prezesemъ Ministrów, a P. Kalliphronos Prezesemъ Izby Deputowanychъ.

— Minister wyznań, P. Glarakis, mianowany został tymczasowie Ministremъ spraw zagranicznychъ.

— Agentъ turecki, Osman-Effendi, gotuje się do odjazdu z Aten, co ma być hasłemъ zupełnego zerwania stosunkówъ Porty z Grecją.

— Dowiadujemy się także, iż Gubernatoromъ tureckichъ prowincyi polecono, aby mieszkających wъ tychъ prowincyachъ poddanychъ greckichъ wezwali do opuszczenia Turcyi wъ przeciągu 20 dni, jeżeli nie chcą być uznani za poddanychъ tureckichъ.